

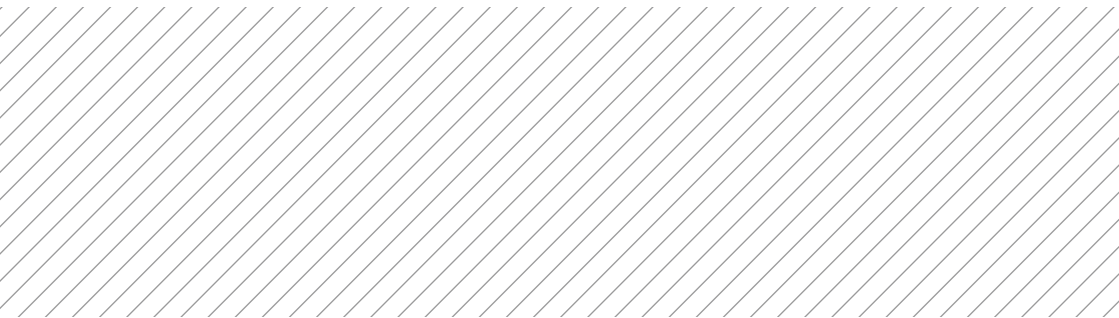

Vlaanderen
is welzijn

Mijn rechten in de jeugdhulp

DEPARTEMENT
ZORG

OM TE BEGINNEN

In dit boekje kom je te weten wat jij allemaal mag en mag verwachten wanneer je hulp krijgt van een organisatie. Dat zijn je rechten. Er wordt ook verteld wat je ouders en hulpverleners mogen. En je vindt uitleg over wat jeugdhulp is.

De gekleurde kadertjes helpen je om de tekst beter te begrijpen.

In een oranje kadertje staan tips

Een groen kadertje geeft voorbeelden bij een stukje tekst

Een blauw kader geeft meer uitleg bij een stukje tekst

In een roze kader staat wat je zeker moet onthouden!

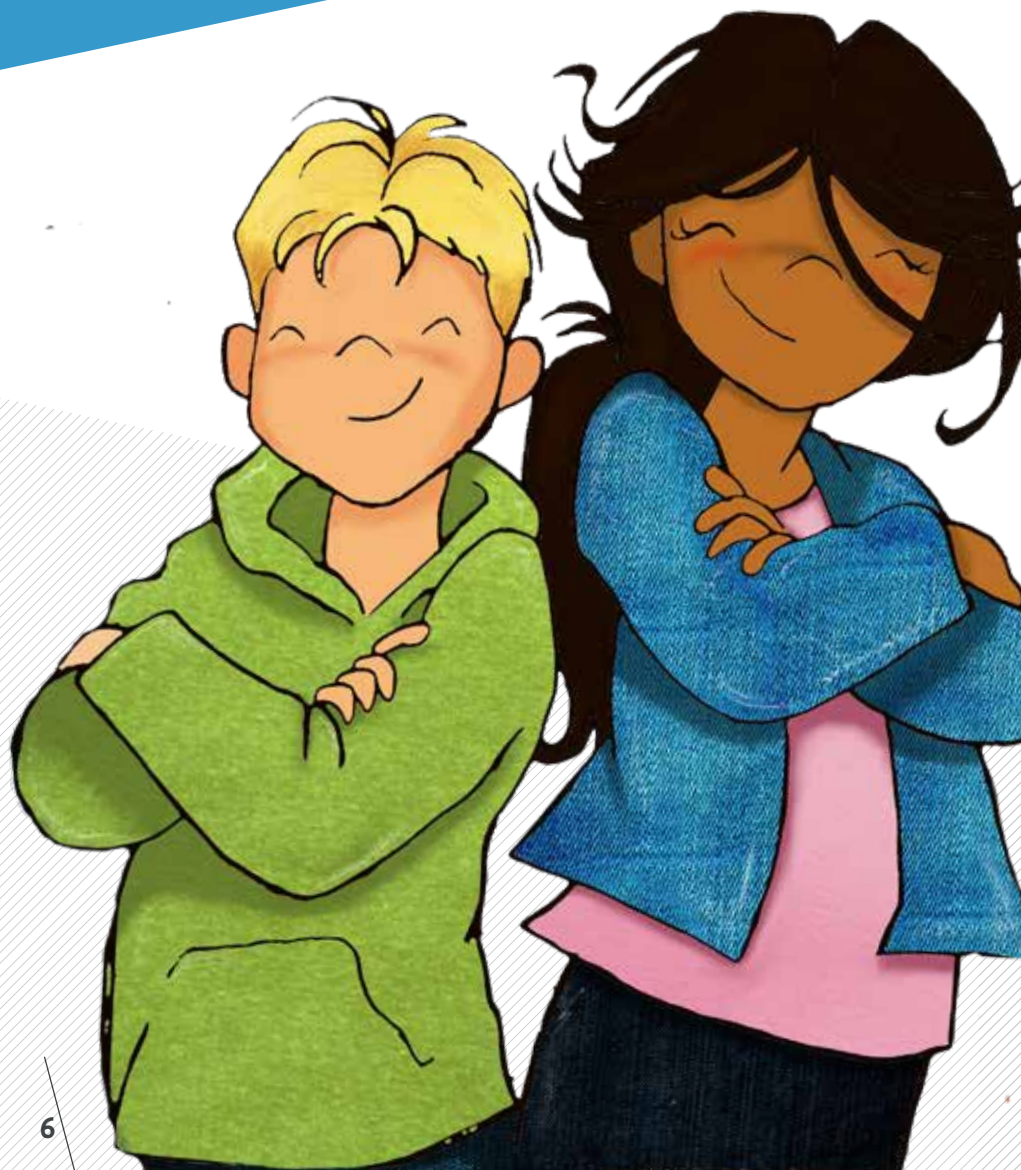
Je kan achteraan in dit boekje opzoeken wat de moeilijke woorden betekenen die je af en toe tegenkomt.

INHOUD

1	VOOR WIE MÉÉR WIL WETEN	6
	1. WAT IS INTEGRALE JEUGDHULP?	7
	2. DRIE BELANGRIJKE REGELS WANNEER JE HULP KRIJGT	8
2	WAT MAG EN MOET ALS JE HULP KRIJGT	9
	1. JE MOET HULP KRIJGEN	10
	2. JE MOET UITLEG KRIJGEN	11
	3. MAG JE ZELF BESLISSEN OF JE HULP WILT OF NIET?	13
	4. RESPECT VOOR JE GEZIN	13
	5. JIJ MAG MEEPRATEN	16
	6. JE DOSSIER	17
	7. JE VERTROUWENSPERSOON	20
	8. PRIVACY	21
	9. ZAKGELD	22
	10. MEN MOET JE GOED BEHANDELEN	22
	11. NIET TEVREDEN?	23
3	NOG VRAGEN?	24
4	WABLIEF	28

1 VOOR WIE MÉÉR WIL WETEN

1. WAT IS INTEGRALE JEUGDHULP?

Kinderen hebben het recht om zo gelukkig mogelijk op te groeien. Ze hebben daarom recht op verzorging en bescherming van hun ouders en van andere volwassenen. Kinderen hebben ook recht op onderwijs, op spelen, om niet in armoede te moeten leven ... én ook op hulp.

Want soms heb je vragen of problemen.

Als je:

- veel ruzie maakt met je ouders, broer of zus
- vaak alleen thuis bent omdat je ouders moeten werken
- een handicap hebt en je je uitgesloten voelt
- gepest wordt op school of hulp nodig hebt bij je huiswerk
- je niet goed voelt en de hele tijd alleen op je kamer zit
- je ouders even niet meer voor je kunnen zorgen omdat ze moe zijn door allerlei zorgen ...
- iemand waarvan je houdt, is overleden en je belandt in een depressie omdat je dit niet alleen kan verwerken ...

Je praat dan best met iemand die je goede raad of hulp kan geven. Je ouders, iemand uit je familie, een leider van de jeugdbeweging, een leraar ...

Maar voor sommige problemen heb je meer hulp nodig. Dan kan je terecht bij een organisatie die kinderen helpt. Bijvoorbeeld bij AWEL, tZitemzo, het Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB), het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling ...

Kinderen die problemen hebben, moeten hulp krijgen.

Daarom moeten er organisaties bestaan die kinderen en hun ouders helpen met allerlei problemen.

'Integrale jeugdhulp' is de naam voor alle hulp die kinderen kunnen krijgen van deze organisaties.

2. DRIE BELANGRIJKE REGELS WANNEER JE HULP KRIJGT

IEDEREEN MOET STEEDS DOEN WAT VOOR JOU HET BESTE IS.

De hulpverleners, pleegouders en je ouders moeten steeds doen wat voor jou het beste is wanneer ze voorstellen doen of beslissingen nemen.

OM JE RECHTEN TE GEBRUIKEN, MOET JE BEKWAAM ZIJN.

'Bekwaam zijn' betekent dat je zelf dingen mag doen en beslissen. Wanneer je bekwaam bent, mag je dus zelf je rechten gebruiken!

Alle kinderen zijn normaal gezien bekwaam om hun rechten in de 'integrale jeugdhulp' zelf uit te oefenen.

ALLE KINDEREN DIE HULP KRIJGEN, HEBBEN DEZELFDE RECHTEN.

Kinderen mogen niet anders behandeld worden omdat ze een meisje of jongen zijn, omdat ze een andere taal spreken, een andere cultuur of godsdienst hebben, of omdat ze gehandicapt zijn ...

2 WAT MAG EN MOET ALS JE HULP KRIJGT

1. JE MOET HULP KRIJGEN

Je ouders kunnen hulp zoeken als dat nodig is. Maar jij kan dit zelf ook! Soms krijgen jij en je ouders zelfs hulp als je er niet om vraagt.

Het kan zijn dat een organisatie of hulpverlener je niet kan helpen.

Bijvoorbeeld omdat ze al te veel werk hebben, omdat ze zelf niet weten hoe ze jou moeten helpen

met je probleem ...

Dan moeten ze je vertellen waar je wel terecht kan voor hulp.

Schrijf op een kaartje het telefoonnummer en het e-mailadres van alle organisaties waarbij je terecht kan voor hulp. Zo kan je snel hulp vinden als je later vragen of problemen hebt.

Als je niet weet bij welke organisatie je terecht kan, kan je dit bijvoorbeeld aan "tZitemzo" vragen!

Wanneer je vragen of problemen hebt, moet je hulp krijgen.

2. JE MOET UITLEG KRIJGEN

Je hulpverlener moet je vertellen wat er allemaal zal gebeuren om jou en je gezin te helpen.

Hij moet je vertellen hoe hij je zal helpen, hoelang de hulp zal duren, wat jij en je ouders allemaal kunnen, wie allemaal zal meehelpen ...

Ook als er afspraken veranderen, moet hij je dat laten weten. Hij moet je alles duidelijk uitleggen zodat je goed begrijpt wat er precies zal gebeuren.

Hij mag je bijvoorbeeld niet zomaar een paar dikke boeken meegeven waarin alle uitleg staat.

Wanneer je vragen hebt over de hulp die je krijgt, schrijf ze dan onmiddellijk op. Zo ben je ze niet vergeten wanneer je met je hulpverlener praat. Stel zoveel mogelijk vragen wanneer je met je hulpverlener praat, zoals bijvoorbeeld:

- Wat gaat er met mij gebeuren?
- Wat als ik geen hulp wil? Of andere hulp?
- Hoe lang zal de hulpverlener mij en mijn gezin helpen?
- Aan wie kan ik vragen stellen?
- Aan wie kan ik zeggen dat ik niet tevreden ben met de hulp die ik krijg?
- Wat mag ik tijdens de begeleiding?
- Wat mogen mijn ouders, de pleegouders, hulpverleners ...?

Hoe meer je weet over de hulpverlening, hoe meer je kan meepraten!

En je ouders? Moet de hulpverlener hen ook vertellen wat er allemaal zal gebeuren?

Je ouders moeten voor je zorgen. Daarom zal je hulpverlener hen ook uitleggen wat er zal gebeuren om jou en je ouders te helpen.

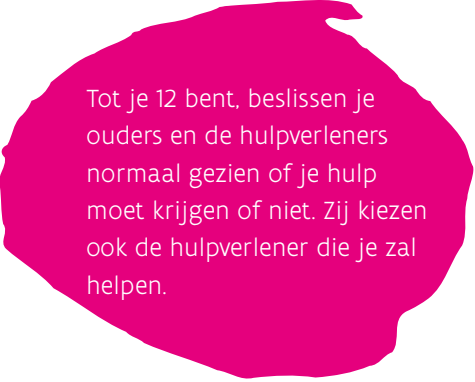
Als je iets verteld hebt aan je hulpverlener waarvan je liever hebt dat je ouders dat niet weten, dan kan je vragen dat hij dat niet aan je ouders zegt.

3. MAG JE ZELF BESLISSEN OF JE HULP WILT OF NIET?

Als je jonger bent dan 12, kan je alleen zelf beslissen over hulp als je weet wat goed voor je is.

Je zal dan moeten uitleggen aan je ouders en de hulpverleners dat jij genoeg weet wat het beste voor je is om zelf te kunnen beslissen.

Tot je 12 bent, beslissen je ouders en de hulpverleners normaal gezien of je hulp moet krijgen of niet. Zij kiezen ook de hulpverlener die je zal helpen.

Hoe oud je ook bent, je mag wel altijd vertellen wat je denkt over hulp krijgen en over je hulpverlener, want je hebt inspraak (zie verder).

4. RESPECT VOOR JE GEZIN

Je gezin is belangrijk voor je. Je ouders zijn verantwoordelijk voor je opvoeding en moeten voor je zorgen. Als het kan, moet je met je ouders kunnen samenleven. Daar is iedereen het over eens!

Wanneer er problemen zijn in je gezin, moeten jij en je ouders hulp krijgen. Jij blijft dan best thuis wonen. Maar dat is niet altijd mogelijk.

Bijvoorbeeld wanneer je ouders even niet meer voor je kunnen zorgen omdat ze ziek zijn door allerlei zorgen. Of wanneer je ouders je verwaarlozen of mishandelen ...

Tot je 12 bent, beslissen je ouders en je hulpverleners of je thuis kan blijven wonen of niet.

Hulpverleners kunnen jou dus niet scheiden van je ouders als jij en je ouders dat niet willen. Alleen de jeugdrechter kan dat wel doen. Hij zal dat natuurlijk alleen beslissen als dat echt het beste is voor jou.

Wanneer je niet bij je ouders woont, mogen ze je wel regelmatig bezoeken. Je hulpverleners kunnen dat bezoek alleen verbieden wanneer dit niet goed voor je is. Ook de jeugdrechter kan het bezoekrecht weigeren.

Jij mag natuurlijk wel vertellen wat jij hierover denkt! Maar je kan maar meebeslissen als je weet wat goed is voor jou.

Je zal dan moeten uitleggen aan je ouders en je hulpverleners dat jij zéér goed weet wat het beste voor jou is om zelf te kunnen beslissen.

Alleen een jeugdrechter kan je scheiden van je ouders zonder dat je ouders dat willen. Wanneer je niet bij je ouders woont, mogen zij je wel bezoeken (tenzij dit niet goed voor je is) en moeten je hulpverleners vertellen hoe het met hen gaat.

Als je bijvoorbeeld geplaatst bent omdat je ouders je mishandelen, kan het zijn dat ze je een tijdje niet mogen zien.

Als je niet samenwoont met je ouders, moeten je hulpverleners of pleegouders je ook vertellen waar ze zijn en hoe het met hen gaat.

5. JIJ MAG MEEPRATEN

Normaal gezien praten je hulpverleners, je ouders en jijzelf samen over de hulp die jij en je ouders krijgen. Welke hulp is best voor jou en je gezin? Gaat alles goed? Zijn er problemen? Moet er iets veranderen?

Er moet steeds zoveel mogelijk rekening gehouden worden met wat jij vindt. En als dat niet kan, moet men je uitleggen waarom.

Luister goed naar wat er over de hulp verteld wordt. Hoe meer je weet over de hulp die jullie krijgen, hoe meer je kan meepraten!

Wanneer je hulp krijgt in de voorziening of in een leefgroep, mag je met de andere kinderen samenkomen om over het leven in de leefgroep te praten.

Je mag steeds vertellen wat jij vindt van de hulp die je krijgt. Je mag hierover meepraten en soms zelfs meebeslissen.

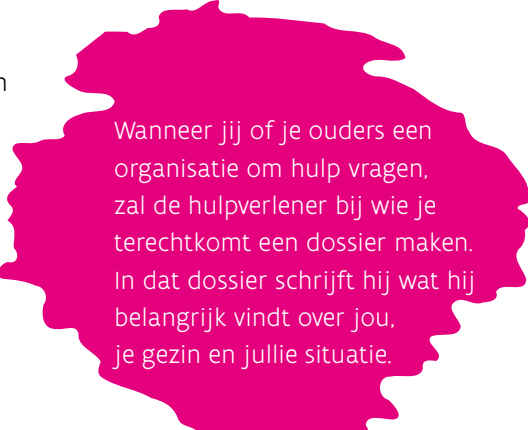
6. JE DOSSIER

Je moet een dossier hebben.

Je dossier kan een map zijn waarin alles staat of een document op de computer, enz.

Elke keer dat er iets belangrijks gebeurt met jou of met je gezin, wordt dit in je dossier geschreven.

Zo weten alle hulpverleners steeds hoe het met jou en je gezin gaat.

Wanneer jij of je ouders een organisatie om hulp vragen, zal de hulpverlener bij wie je terecht komt een dossier maken. In dat dossier schrijft hij wat hij belangrijk vindt over jou, je gezin en jullie situatie.

Als je aan een medewerker van het CLB vraagt om met je ouders te praten, schrijft hij dit in je dossier. Als je een goed rapport had op school, komt dit in je dossier...

Je mag ook aan je begeleider vragen om iets op te schrijven in je dossier of om dingen in je dossier te stoppen.

Bijvoorbeeld de dingen die je beste vriend opschreef over jou en je gezin ...

WIE MAG JE DOSSIER LEZEN?

Normaal gezien mogen alleen je ouders en je hulpverleners je dossier lezen. Jijzelf mag alleen in je dossier kijken als je bekwaam bent. Je zal dan moeten uitleggen aan je ouders en je hulpverleners dat jij genoeg weet wat het beste voor jou is om te weten wat in je dossier staat.

Zelfs dan mag je niet alles weten wat in je dossier staat!

Je mag niet lezen:

- wat je hulpverleners opschreven voor de jeugdrechter
- wat iemand in vertrouwen vertelde aan een hulpverlener
- wat jou zou kwetsen en dus beter niet weet.

JE MAG VRAGEN DAT SOMMIGE MENSEN DINGEN DIE JIJ VERTELDE, NIET MOGEN LEZEN

Soms vertel je iets aan je hulpverlener waarvan je liever niet wil dat je ouders dit te weten komen. De hulpverlener schrijft deze dingen toch op in je dossier omdat het belangrijk kan zijn voor andere hulpverleners. Maar je kan wel vragen dat je ouders of andere mensen met wie je samenwoont, deze stukken in je dossier niet mogen lezen.

7. JE VERTROUWENSPERSOON

Je vertrouwenspersoon kies je zelf maar deze moet wel meerderjarig zijn.

Wanneer je praat met je hulpverlener mag je steeds iemand meenemen die jij vertrouwt en waar jij je goed bij voelt. Deze persoon is dan je 'vertrouwenspersoon'.

Zorg ervoor dat je de naam, het telefoonnummer en eventueel het e-mailadres kent van je vertrouwenspersoon, zodat je hem of haar kan bereiken als je dat wil.

8. PRIVACY

Niemand mag zich dus zomaar met je leven bemoeien. Zo mag bijvoorbeeld niemand je dagboek of sms'jes lezen zonder jouw toestemming. En mag je zelf kiezen in welke godsdienst je gelooft, of je vegetariër bent of niet, en hoe je je haar wil dragen ...

Je mag altijd gewoon jezelf zijn. Je mag je eigen ideeën hebben over de wereld, over de mens en over godsdienst. Soms heb je ook nood aan een plekje alleen voor jou. Dan wil je niet gestoord worden. Hulpverleners, maar ook je ouders, pleegouders en andere mensen, moeten hiervoor respect hebben!

Je ouders zijn verantwoordelijk voor je opvoeding en moeten goed voor je zorgen. Daarom bemoeien ze zich soms met je leven, zelfs als jij dat niet wilt. Bijvoorbeeld wanneer ze denken dat je problemen hebt en hierover liegt tegen hen.

Ook hulpverleners of pleegouders bemoeien zich met je leven wanneer ze bijvoorbeeld denken dat je iets gestolen hebt, of dat je drugs gebruikt ...

Privacy betekent ook dat informatie over jou en je gezin niet zomaar aan om het even wie verteld mag worden.

Het kan gaan om jullie namen, om jullie adres of telefoonnummer, of om een foto van jullie. Maar ook over hoe je gezin leeft, welke problemen jullie hebben, wie jullie helpt ...

9. ZAKGELD

Oudere kinderen krijgen meer zakgeld dan jongere kinderen.

Wanneer je niet thuis woont maar in een leefgroep, heb je recht op zakgeld.

In een voorziening bijvoorbeeld krijgen kinderen tussen 6 en 8 jaar ongeveer 7 euro zakgeld per maand. Kinderen tussen 8 en 12 jaar krijgen 14 euro per maand.

10. MEN MOET JE GOED BEHANDELEN

Je hulpverleners of pleegouders mogen je nooit op een gemene manier behandelen of straffen.

Wanneer je iets ergs mispeuterd hebt, zal je natuurlijk wel zwaarder gestraft worden dan wanneer je maar een klein beetje stout was.

De straf die je krijgt omdat je een cd gestolen hebt, zal zwaarder zijn dan deze die je krijgt omdat je niet wilde opruimen toen je begeleider dit vroeg.

En als je mensen rondom je pijn doet of dingen kapot maakt, kan je ook een tijdje afgezonderd worden. Dan moet je bijvoorbeeld een tijdje naar je kamer.

Welke straffen mogen niet?

- Lichamelijke straffen zoals slaan, schoppen, knijpen ...
- Geestelijk geweld zoals schelden, dreigen ...
- Maaltijden afnemen
- Verbieden om bezoek te krijgen (tenzij de jeugdrechter dit beslist)

11. NIET TEVREDEN?

Je mag zeggen aan je hulpverlener dat:

- je niet tevreden bent over de hulp die je krijgt
- je niet tevreden bent over de manier waarop je moet leven in de leefgroep of in de voorziening
- ze niet genoeg rekening houden met je rechten in de integrale jeugdhulp.

3 NOG VRAGEN?

Wanneer je vragen of problemen hebt, kan je hiermee terecht bij de hulpverleners die je helpen. Maar ook bij:

Het Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB)

onderwijs.vlaanderen.be/nl/clb

AWEL

tel. 102

www.awel.be

Het Kinderrechtencommissariaat

tel. 0800 20808

www.kinderrechten.be

1712 - Hulplijn geweld, misbruik en kindermishandeling

tel. 1712

www.1712.be

Deze organisaties zullen je proberen helpen en als zij dat niet kunnen, zullen ze je vertellen waar je wel terecht kan voor hulp.

Als je na het lezen van deze brochure nog vragen hebt over integrale jeugdhulp en over je rechten binnen de hulpverlening, kan je bij tZitemzo terecht voor meer uitleg.

tZitemzo

tel. 09 233 65 65

info@tzitemzo.be

www.tzitemzo.be

Verzamel hieronder het telefoonnummer en het e-mailadres van alle organisaties waarbij je terecht kan voor hulp. Zo vind je snel hulp als je later vragen of problemen hebt.

ORGANISATIE	TELEFOON	E-MAIL

Schrijf de naam en telefoonnummer van je hulpverlener op zodat je hem of haar kan bereiken als je iets wil vragen of over iets wil praten.

NAAM TELEFOON E-MAIL

Noteer hier de naam, het telefoonnummer en het e-mailadres van je vertrouwenspersoon, zodat je hem of haar kan bereiken als je dat wil.

NAAM

TELEFOON

E-MAIL

4 WABLIEF

AWEL

AWEL is er voor kinderen die over een probleem willen praten, over een bepaald onderwerp informatie willen of die iets kwijt willen over hun belevenissen.

Begeleider

Een begeleider is iemand die je een tijdje helpt om je problemen op te lossen. Wanneer je bijvoorbeeld in een leefgroep woont, of wanneer je thuis hulp krijgt ...

Bekwaam

'Bekwaam zijn' betekent dat je zelf dingen mag doen en beslissen. Wanneer je bekwaam bent, mag je dus zelf je rechten gebruiken! Je bent pas bekwaam wanneer je weet wat goed voor je is.

Belang

'Jouw belang' is wat het beste is voor jou. Wat 'je belang' precies is, staat nergens opgeschreven. Dat is in elke situatie anders.

Beroepsgeheim

Een persoon die beroepsgeheim heeft, mag dingen die hij hoort of die hij te weten komt door zijn beroep niet zomaar verder vertellen. Als jij bijvoorbeeld iets vertelt aan je hulpverlener, mag die dat niet zomaar verder vertellen.

Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB)

Leerlingen, ouders of leerkrachten kunnen bij het CLB terecht met vragen over leren en school, maar ook met andere vragen over allerlei problemen waarmee leerlingen te maken krijgen.

Consulent

De begeleider die je helpt bij de sociale dienst van de jeugdrechtsbank en het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg.

Dossier

In je dossier worden dingen opgeschreven over jou, je gezin, je leven en de hulp die je krijgt. Je dossier kan een boekje zijn, een map, een document op de computer, enz.

Hulpverlener

Een hulpverlener is iemand die mensen helpt wanneer ze vragen of problemen hebben. Dit is bijvoorbeeld een medewerker van het CLB, je begeleider in de leefgroep of je consultant bij de jeugdrechtbank, enz.

Inspraak

Inspraak wil zeggen dat je je mening mag geven over iets. Dat je mag meepraten en meebeslissen over een bepaald onderwerp.

Integrale jeugdhulp

'Integrale jeugdhulp' is de naam voor alle hulp die kinderen kunnen krijgen in Vlaanderen. 'Integrale jeugdhulp' wil deze organisaties beter laten samenwerken zodat kinderen sneller en beter geholpen worden.

Kinderrechtencommissariaat

Bij het Kinderrechtencommissariaat kan je terecht met klachten als volwassenen geen rekening houden met je rechten. Als je zelf ideeën hebt over wetten, mag je hen dit ook laten weten.

tZitemzo

tZitemzo geeft informatie en advies over kinderrechten maar ook over de Belgische wetten, aan kinderen of aan volwassenen uit de omgeving van kinderen (familie, vrienden, leerkrachten ...).

Leefgroep

Binnen een instelling leven kinderen samen in groep met enkele begeleiders. Dit is een leefgroep. Ze eten er samen, kijken naar televisie, doen hun huiswerk, gaan samen op stap ... In een voorziening zijn er meestal verschillende leefgroepen.

Meerderjarig

Je bent meerderjarig vanaf 18 jaar, ben je jonger dan 18 jaar dan ben je minderjarig.

Organisatie

In dit boekje is dit een plek waar je terecht kan met je vragen om hulp.

Plaatsen

Plaatsen betekent: kinderen een andere woonplaats geven als ze niet thuis kunnen wonen. Bijvoorbeeld in een leefgroep, internaat, pleeggezin, enz.

Privacy

Je mag je eigen ideeën hebben over de wereld, over mensen en over godsdienst. Je hebt ook recht op een plek om jezelf te kunnen zijn. Anderen moeten dit respecteren.

Vertrouwelijk

Vertrouwelijk betekent letterlijk 'in vertrouwen'. Vertrouwelijke informatie is informatie die je in vertrouwen aan iemand vertelt en die niet voor iemand anders bedoeld is.

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

Het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling is een organisatie waar iedereen naar toe kan bellen of schrijven om te zeggen dat ze ongerust zijn omdat een kind misschien mishandeld wordt. Als je zelf mishandeld wordt, kan je hierover natuurlijk ook zelf praten met het vertrouwenscentrum!

Vertrouwenspersoon

Een vertrouwenspersoon is iemand die jij vertrouwt en die jou helpt bij de hulp die je krijgt. Alleen iemand die meerderjarig is mag jouw vertrouwenspersoon zijn.

Voorziening

Een voorziening is een instelling waar kinderen leven wanneer ze niet thuis kunnen wonen.

Productie

Departement Zorg
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 Brussel

Verantwoordelijke uitgever

Karine Moykens, Secretaris-generaal
Departement Zorg
Koning Albert II-laan 35 bus 30
1030 Brussel

Tekst

tZitemzo vzw (Kinderrechtswinkel)
Hoogstraat 81, 9000 Gent
info@tzitemzo.be - www.tzitemzo.be

Tekeningen

Paul Oole

Meer informatie

www.jeugdhulp.be

Depotnummer

D/2019/3241/060

Uitgave

Juni 2023